

'שבט משפחות האדמה' תכנית לימודים משפחתית לקיימות וחקלאות עירונית

מטרות התכנית

מטרת התכנית לקדם למידה והתנסות חוויתית של ילדים והורים בגידול ירקות אקולוגי ובנושאי קיימות עירונית. באמצעות הלמידה החוץ כיתתית וההתנסות המעשית בידיים, הילדים והמבוגרים מתחברים לטבע ולאדמה, מגלים אחריות על הגינה ומתוודעים לחשיבות הקיימות והשמירה על איכות הסביבה.

במהלך התכנית המשתתפים לומדים כיצד:

- לגדל לעצמם מזון בשיטת Bio-Intensive תוך שימוש במשאבים מקומיים.
- לבשל להם ולילדיהם אוכל טרי, בריא, מקומי ועונתי.
- לצמצם ייצור פסולת ולהטמיע הרגלי מחזור.
- לפתח פן אקטיביסטי, ביקורתי ומעורב כחלק מההווי המשפחתי.
- להתרגל לשהייה במרחב בריא ופתוח, גם בתוך חיי העיר העמוסים.
- ליצור זמן משפחתי משותף בנושאים בריאים ומיטיבים, יצירת שפה משפחתית משותפת.

פרטי התכנית:

- מפגש מדי שבוע במשך כ-3 שעות בחווה האקולוגית-חקלאות בארי, בשעות אחר הצהריים.
- המפגשים יכללו 10-15 משפחות, כל משפחה 2-5 נפשות.
- במפגשים ילמדו המשפחות נושאים שונים: גידול מזון, צמצום פסולת, בישול ותזונה עונתית, ליקוט, תזונה בריאה, אקטיביזם סביבתי, בנייה בבוץ ובנייה ירוקה, כלכלה מעגלית, חשיבה מקומית, שימוש במשאבים מקומיים ועוד.
- המפגשים יכללו לימוד, פרקטיקה, ובישול משותף של ארוחת ערב. השילוב בין הלמידה והפרקטיקה ילמדו את המשפחות כיצד לשנות את אורח חייהם ולהתוודע לרעיונות וערכי הקיימות
- קהל היעד שנבחר הוא משפחות משום שאנו מאמינים כי שינוי תודעתי והתנהגותי משמעותי יותר כאשר הוא מגיע מכל תושבי הבית, ומפגש של כל בני המשפחה מייצר אימפקט גדול ומחלחל גם לחיי היום יום.
- בנוסף, קיים צורך למסגרת משפחתית לשעות אחר הצהריים עם תכנים איכותיים.
- התכנית נמשכת על פני 9 חודשים בשנה (אוקטובר-יוני), והתכנים בה הולכים ומעמיקים ככל שהשנה מתקדמת. תחילה הדגש הינו על הכרות עם המרחב, למידה וגיבוש הקבוצה תוך פעילות חושית וחוויתית ולמידה מבוססת חקר. לאחר מכן יחשפו המשתתפים וילמדו תכנים בנושאים שונים: גידול מזון בגישת Bio-Intensive, אקטיביזם סביבתי, בנייה בבוץ ובנייה ירוקה, כלכלה מעגלית, חשיבה מקומית, שימוש במשאבים מקומיים ועוד. התכנים יותאמו לכל המשפחה – כך שההורים יוכלו להעשיר את הידע והילדים יהנו מהחוויה והלמידה החווייתית.

- הפרויקט מתקיים בשיתוף עם גני הילדים ובית הספר היסודי של עמותת הגר, וכן בתי ספר וגני ילדים בסביבה ובשיתוף פעולה עם הספרייה העירונית. הספרייה העירונית סניף 'בארי', בשטח נמצאת החווה. בספרייה ספרים רבים לילדים ומבוגרים העוסקים בטבע, סביבה וקיימות, בהם נשתמש בפעילויות כאמצעי נוסף להעמקת הלמידה.

מבנה המפגשים

שלב	פירוט	זמנים
התכנסות	הגעת משתתפים, הסבר על המפגש	16:00-16:15
פעילות ולמידה	משחקי התבוננות, הקשבה, מישוש, טעימה, הפעלה של כל החושים, פעילויות טבע, מדורה. הכנת תוצרים מהחווה	16:15-17:00
בישול משותף של ארוחת ערב	חלוקה לצוותי פעולה- ליקוט צמחי בר בשטח החווה, קטיף, הכנת פיתות במדורה, בישול, הכנת סלט וכו'. בשלב הבישול נלמד על תזונה בריאה, צריכה עונתית ומקומית, הפחתה בכמות הפסולת במטבח הביתי והפחתת שימוש במוצרים מן החי.	17:00-17:45
ארוחת ערב	ברכה לפני האכילה, שאותו תכתוב הקבוצה יחד. אכילה משותפת של ארוחת ערב.	18:00-18:35
סידור וסיכום	- סידור משותף של המטבח - מעגל לסיכום הפעילות - חלוקת תפקידים למפגש הבא שתעודד את המשפחות לקחת חלק אקטיבי במפגשים העוקבים של התכנית.	18:35-19:00

עקרונות פדגוגיים

למידה חוץ כיתתית

התכנית מתקיימת בחוות בארי, חווה אקולוגית קהילתית בלב העיר העתיקה בבאר שבע ומופעלת על ידי עמותת שבועת האדמה. החווה ממוקמת בחצר סניף הספרייה העירונית, ובה ערוגות ירק, עצי פרי ומרחב לפעילות קהילתית וחינוכית. החווה הינה מרחב פתוח ללמידה תחת כיפת השמיים אשר מאפשר למידה מתוך התבוננות חוקרת והתנסות מעשית.

המפגשים בתכנית מציעים למשתתפים, הורים וילדים כאחד, למידה מתוך התנסות בגידול ירקות - משלב הכנת הערוגות, דרך הטמנת הזרעים ושיתילת השתילים, עד לשלב הקטיפה. וכך לומדים בעצמם את ההשפעה של עונות השנה, את חשיבות המגוון הביולוגי והמאבקים השונים, את החשיבות של הדאגה לחיים ולפוריות הקרקע, מכירים את הירקות הצומחים בעונות השונות, מתוודעים להשפעות המזיקות של משבר האקלים ועוד.

ללמידה החוץ כיתתית במרחב הטבעי, הכולל מגע באדמה ושהות בחוץ בעונות השנה השונות, חשיבות רגשית וטיפולית אשר מפחיתה לחצים ומעודדת סקרנות טבעית.

למידה מבוססת מקום

בחווה מתקיימת פעילות קהילתית וחינוכית באופן שוטף - ברובה פעילות חינוכית ופתוחה לקהל הרחב בה מעורבת קהילה מגוונת הכוללת משפחות עם ילדים, צעירים, מבוגרים ופנסיונרים. הפעילות תעודד את המשפחות להצטרף לקהילה שמגובשת סביב רעיונות הקיימות ופועלת לקדם אותם. באמצעות מפגשי התכנית, המשפחות מתוודעות לחווה ולקהילה ואט אט מתחברות ומרגישות שייכות למקום. השייכות מתפתחת במספר דרכים:

- היכרות עם החווה, מחקר והתבוננות בחי ובצומח שבחווה - באמצעות משחקים, טיפוח הערוגות, משימות חקר, שימוש וטיפול בקומפוסטרים ועוד.
- היכרות עם משפחות וחברי קהילה נוספים - הפעילות בתכנית הינה מגבשת מאד ומעודדת היכרות בין המשפחות על ידי ביצוע משימות משותפות, בישול משותף וכד'. לצד המדריכות מגיעים לסייע בהפעלת המפגשים גם מתנדבים מובילים מהחווה וכך נוצרת היכרות ומתפתחת זיקה ותחושה של קהילה במקום.
- אחריות משותפת ויוזמה - המפגשים אמנם מודרכים על ידי המדריכות אך משלבים אלמנטים רבים הכוללים אחריות משותפת - בהדלקה והפעלת המדורה, בישול משותף, עבודה משותפת בערוגות וכן בסידור המרחב וניקוי הכלים והמרחב. הורים המעוניינים בכך יכולים להוביל פעילות או יוזמה אחרת בחווה ולהפוך ממשתתפים פסיביים לאקטיביים ואף מובילים.
- ארוחת ערב משותפת - מרבית המפגשים מסתיימים בישול משותף של ארוחת ערב המשלבת ירקות מתוצרת החווה. ארוחת הערב המשותפת מעניקה נופך משפחתי וקהילתי לקבוצה, ומהווה גשר בין מרחב החווה והרעיונות הסביבתיים שהוא מקדם לבין המרחב הביתי, במטרה להנחיל בו את אותם הערכים.

למידה מבוססת פרויקטים (PBL)

בשלושת החודשים המסיימים של התכנית (אפריל-יוני) תתכנן הקבוצה פרויקט במתודת PBL, למידה מבוססת פרויקטים, ותוציא אותה לפועל במהלך המפגשים. הפרויקט יוכל לקחת חלק בחוות בארי או בשטחים ייעודיים אחרים, למשל גינה קהילתית אחרת שקרובה לבית המשתתפים או אפילו בשטח ביתם. רעיונות לפרויקטים: הקמת קומפוסטר קהילתי בשטח אחד הבתים, יצירת שלטים עם תכנים סביבתיים שלמדו המשתתפים בתכנית, בניית תנור בוך, הפקת אירוע קהילתי המקדם תוכן סביבי

התהליך השנתי

שלב א' היכרות: חודש אוקטובר

ידע- הכרות וגיבוש בין המשתתפים, היכרות עם החווה, הכרת כלי העבודה ונהלי עבודה בטוחה, הכרות עם מושגים אקולוגיים בגינת הירק הטבעית ויצירת תחושה חיובית סביב שהייה בחוץ.

תכנים אפשריים:

- **משחקי היכרות** – משחקים הקשורים לטבע ולחקלאות ומותאמים לגיל- חידונים, תחרויות, ויצרות.
- **זריעות הכרות** - נכיר את אופי העבודה בגינה, נלמד על מבנה ותפקוד הזרע ונתנסה בזריעה לראשונה
- **הכרות עם כלי עבודה**- הכרות הכלים, שיטות העבודה והחוקים לעבודה בטוחה בגינה
- **הכרות עם מבנה הגינה**- סיור משותף, משחקים להיכרות עם המרחב
- **ראש השנה**- הזמן לזרוע- נזרע חיטה בגינה, ונלמד על משמעותה ודרכה נלמד על גידולי בעל ושלחין.

שלב ב' הכנות לחורף בגינה: נובמבר- דצמבר

ידע- הכנת ערוגות ירק, הפצת זרעים, הכנת ייחורים - מוטוריקה עדינה, מושגים בסיסיים בגינה תכנים אפשריים:

- **התפתחות הצמח**- נלמד על התפתחות הצמח משלב הזרע. נתנסה בהנבטת מגוון צמחים על מצעים שונים.
- **זריעות עצים שיהיו מוכנים בטו בשבט** - נזרע בשלב מוקדם זה שקדיות ותמרים אותם נוכל לשתול בט"ו בשבט.
- **טיפול בערוגות - עישוב, חלוקת אחריות על חלקים בגינה**
- **חיפוי קרקע**- נחפה את הקרקע בערוגות - נלמד על יתרונות חיפוי הקרקע בערוגות.
- **הפצת זרעים בטבע**- נכיר מגוון זרעים של מגוון ירקות, פירות וצמחי בר ודרכי הפצתם
- **הכרת סוגי פירות וירקות** – נכין שלטים ונתחיל רישומי מעקב לקראת החקר כולל תצלומי ההתקדמות.
- **מבנה הצמח**- נלמד בצורה בסיסית על מבנה הצמח ונייצר כמות ייחורים גדולה לטובת הגינה וחלוקה מאוחרת.
- **סוכות**- נלמד על חג הסוכות על עונתו החקלאית- שבעת המינים ועל חיבורו לעונה וטבע.

שלב ג' מערכות אקולוגיות וחקר הגינה והטבע: דצמבר – פברואר

ידע- היכרות עם מושגים באקולוגיה - מגוון ביולוגי, החיים בקרקע, קומפוסט, משפחות צמחים, התנסות בחקר כמותי ואיכותני, התבוננות, עבודה קבוצתית במגוון אתגרים ועוד..

- **הכנת יומן חקר אישי מחומרים ממוחזרים**- נלמד על עולם המיחזור ונתנסה בהכנת יומן אישי באמצעותו נוכל לתעד שינויים בגינה
- **חקר הגינה** שיטות מעקב וחקר, חקר המגוון ביולוגי בניית בסיס לחקר מתמשך לאורך כל השנה.
- **מגוון ביולוגי** - נלמד על מגוון בעלי החיים הדרושים לשמירה על פוריות האדמה והאבקה
- **קומפוסט**- נכיר איך מפעילים ערמת קומפוסט, ונלמד על תהליך ההתכלות וההתפרקות של חומרים

- **מים** - ביום גשום נלמד על מים בגינה ובסביבתה, על תפקידם האקולוגי ועל השפעתם על הצמחים
- **חיסכון במים** - למידה על מערכת ההשקייה בגינה, יצירות בצינורות ממוחזרים
- **היכרות עם צמחי הבר בגינה** - נייצר מגדיר צמחים כאמצעי לחקר איכותני של צמחי הבר
- **משפחות צמחים** - נלמד על משפחות הצמחים על ידי מגדיר הצמחים
- **מבנה העץ לקראת ט"ו בשבט** - דרך חקר ומשחקים נלמד על מבנה העץ ותרומתם הסביבתית.
- **ט"ו בשבט** - שתילות לכבוד החג - נתחבר בחג למסגרות שונות/ לתהליך שתילות רחב יותר בגינה או בחוץ.
- **דישון עצים** - תוצר הקומפוסטר המרכזי- נעמיק בתהליך הדישון וחומרי ההזנה שהצמחים צריכים

שלב ד' מעבר עונות מחורף לאביב: מרץ, אפריל - חודש אדר

ידע - עונות השנה בגינה, ירקות קיץ, אפקט חממה, התחממות גלובלית, תהליך ה-PBL, ליקוט ותזונה בריאה.

- **עונות השנה** - נתבונן בשינויי הצמחיה והעונות ונחדש את הערוגות לקראת ירקות הקיץ
- **הכנת ערוגות** - פינוי הערוגות מצמחי החורף, דישון והכנת הערוגות לקראת ירקות הקיץ
- **זריעות קיץ** - נזרע זרעי קיץ באדמה, נלמד על טמפ' הקרקע וכיצד ניתן לשמור עליה ולמנוע מזיקים
- **אפקט החממה** - הכנת חממות קטנות לצמחים - מהו אפקט החממה ואיך הוא משפיע על כדור הארץ.
- **התחממות גלובלית כאתגר עולמי** - חיבור דרך מערכות הגינה החוסכות פליטות גזי חממה או מפחיתות אותן להשפעה הגלובלית של מעשינו ביום יום. (קומפוסט אל מול הטמנה), חקלאות טבעית ללא ריסוסים ודישונים, שטחים ירוקים ועוד..)
- **ליקוט, תזונה בריאה ודיון על מקורות המזון הנוכחיים שלנו** - בעונת האביב קל לזהות את צמחי הבר - נכיר את החוביזה, חרדל, חרצית ועוד נלקט מהם ונכין יחד אוכל, נדון על מקורות המזון שלנו

שלב ה' - פרויקט PBL וסגירת מעגל השנה: עבודה בבוא ומעגל השנה מחיטה ללחם

ידע - מעגל השנה מחיטה ללחם, התנסות בבנייה בבוא, התנסות במוטוריקה עדינה וגסה, תכנון קדימה של תהליך ה-PBL - מידע לתוצר

- **הכרות עבודה בבוא** - נחוש ונכיר את העבודה באדמה ובבוא ונלמד על סוגי המבנים שניתן לבנות באדמה
- **הכנת לבנים** - הבסיס להבנת הבניה בבוא, שילוב קש ועשב מהגינה, הוצאת חמצן וכו..
- **תכנון פרויקט והעמקה** - לאחר החשיפה ניגש להעמקה ותכנון קבוצתי
- **הקמת פרויקט סיום (טאבון בוא או מבנה אחר שישמש את הגינה)** - חלק זה יכול לערך כמה שבועות בהתאם לפרויקט הסיום. זהו שלב של סגירת שנה, ונתינה בחזרה לגינה ולבית הספר

- **מחיטה ללחם** - לסיום התהליך נסגור מעגל דרך החיטה אותה זרענו, גידלנו, קצרנו, דשנו, טחנו והכנו קמח, ממנו נכין לחם בטאבון אותו בנינו במשותף.
- **קרנבל קטיף קיץ** - נקטוף יבול קיץ ונחלוק את היבול עם הורים וילדים אחרים.

מערכי פעילות

יחידה בנושא: מעבר עונות מחורף לאביב

מפגש 1: אדמה והכנת עציצים

1. פתיחה - חקר הגינה - לעשות סיור ערוגות, הסבר ערוגה קיץ מול חורף, נתבונן בשינויי הצמחיה והעונות לקראת ירקות הקיץ
היום נלמד על אדמה תוך כדי הכנת עציצים אותם הילדים יקחו הביתה
2. מהי אדמה? -
  - a. התבוננות באדמה - ניקח אדמה מהערוגה ונעביר אותה בין הילדים ונשתמש בחושים שלנו - מה מרגישים? מה מריחים? מה רואים?
  - b. הכרות על החרקים באדמה - התפקיד שלהם הוא לפרק את החומר האורגני ולייצר עוד אדמה!
  - c. למידה על המרכיבים השונים של האדמה -
    - i. אדמה מקומית - בסיס
    - ii. קומפוסט - חומר אורגני
    - iii. הומוס - הכרות עם חוות התולעים האדומות שלנו
  - d. נערבב את כל המרכיבים ונשים בעציצים
3. זריעת ירקות קיץ בעציצים
4. חיפוי קרקע -
  - a. נסביר שחיפוי זה מאוד חשוב - זו בעצם שכבת ההגנה של האדמה - כמו שלנו יש עור, גם ביער יש שכבת עלים שמגינה על האדמה מהשמש ומכל מיני מחלות, והיא גם חשובה כי יכולי לצמוח עליה עוד חרקים וחיידקים שטובים לאדמה.
  - b. נאסוף עלים וזרדים יבשים ונכסה את העציץ
5. נקשט את העציצים, חלק נשים במנבטה שיצמחו ונראה אותם שבוע הבא וכל משפחה גם תיקח עציץ הביתה

מפגש 2: הכנת ערוגה

- היום נלמד ונתנסה בהכנת ערוגה לירקות הקיץ שלנו. השבוע נכין את הערוגה ונזרע ובפעילות הבאה נשתול עוד ירקות!
1. איפוס ערוגה - נוציא את העשבים ואת ירקות החורף שעוד נשארו - נחתוך בזהירות מהבסיס של הצמח כדי לא לפגוע במערכת השורשים (עם מזמרות בזהירות - ביחד עם ההורים)
  1. סידור האדמה - הופכים את החלק העליון של האדמה ומוציאים שורשים (יבליית ונענע)
  2. אזורר - עם קלשון או עם היידיים או עם הכפות שתילה - ניקח שתי קצוות ערוגה שלא יהיו כולם על אותה נקודה
  3. יישור מפלס האדמה לפלטה ישרה עם קצוות מעוגלים
  4. פיזור קומפוסט
  5. ערבוב עם הידיים - הקומפוסט צריך להיות מוצנע - שלא יהיה חשוף לשמש
  6. יישור נוסף
  7. הנחת חיפוי של חומר יבש
  8. מחזירים השקייה

9. זריעה ישירה של ירקות קיץ

מפגש 3: שתילת ירקות

היום נלמד על ירקות וגם נשתול בערוגה שהכנו בפעילות הקודמת

1. הכרות עם ירקות קיץ - נביא דוגמאות של ירקות חורף וקיץ ונגיד להם לנחש איזה ירקות הם של חורף ואילו של קיץ (חורף - שורשים ועלים: סלק, חסה, מנגולד, סלק, גזר, ברוקולי, כרוב, קיץ - פירות: מלפפון, גמבה, עגבנייה, חציל, דלעת)
2. מבנה הצמח
  - a. ניגש למנבטה וניקח את מגשי השתילה בהם זרענו לפני חודש
  - b. נתבונן בסטרטרים - ניזכר איך זרענו את הזרעים הקודמים ואיך הם הפכו לתינוקות
  - c. נלמד בצורה בסיסית על מבנה הצמח - מקור:
https://meyda.education.gov.il/files/Mazkirut_Pedagogit/biology/mizeraheb25-46.pdf
3. שתילות - נחזור לערוגה שלנו משבוע שעבר ונשתול את הסטרטרים באדמה, בכל מקום שיש חור של השקיה
4. יצירה - נכין שלטים עם שמות הצמחים ונתלה ליד הערוגה

יחידה בנושא: בנייה באדמה

מפגש 1: הכנת חימר מאדמה מקומית

היום נתחיל לחוש ולהכיר את העבודה באדמה ובבוץ ונכין חימר שנוכל ליצור איתו

1. איסוף החומרים - נתפצל למשימות: למלא דלי עם מים, דלי עם רסק גזם, לחפור עם טוריה אדמת לס מקומית מהחוה - ולמלא בדלי, לסנן את האדמה עם מסננות דקות
2. נערבב ביחד את האדמה עם המים ונרגיש מה המרקם המושלם להכנת חימר! לא רטוב מידי ולא יבש מידי
3. יצירה! - נשחק עם החימר, נרגיש אותו ונפסל חיות (ציפורים, קיפודים וכו) באמצעות שילוב של החימר והרסק גזם
4. נניח את היצירות שלנו במקום בטוח שיתייבשו לשבוע הבא
5. נשטוף ידיים טוב טוב לפני האוכל

מפגש 2: הכנת לבנים מבוץ ופצצות זרעים

היום נלמד איך אפשר לבנות באמצעות בוץ - באמצעות שיטה מיוחדת של הכנת לבנים!

1. סנדגים ונתנסה בכמה דרכים להכין בוץ - : עם קש / בלי קש/ כמה סוגי אדמה -
2. נכין לבנים - באמצעות מסגרות מעץ שיש לנו בחווה, נכין לבנים מסוגים שונים:
  - a. נתחלק למשימות: איסוף אדמה, סינון אדמה, ערבוב עם קש, יציקה ללבנים
3. פצצות זרעים - עם הבוץ שנותר נכין פצצות זרעים עם פרחי בר ונניח אותן בצד להתייבש
4. לסיכום - נחלק את היצירות שלנו משבוע שעבר ונכין את ארוחת הערב

מפגש 3: בניית ערוגה מוגבהת מלבני הבוץ

1. פתיחה: משחק ג'נגה עם הלבנים שהכנו במפגש הקודם!
2. פיתוח יצירתיות: נפרוס את הלבנים וכל אחד מציע רעיון מה אפשר לבנות איתם
3. בניית ערוגה מוגבהת:
  - a. נספר שאנחנו נכין ערוגה מוגבהת היום, שתשמש פעילים מבוגרים או אנשים עם צרכים מיוחדים, שקשה להם להתכופף לערוגות באדמה.
  - b. נסביר את הדרך הנכונה להניח את הלבנים
  - c. נכין טיח מבוץ - נאסוף אדמה מקומית חרסיתית, נסנן אותה ונערבב עם מים
  - d. ניקח את הלבנים למקום שבו נבנה את הערוגה (מלבן מסומן מראש)
  - e. נפרוס את הלבנים לאורך הקו של המלבן ואט אט נבנה את הערוגה המוגבהת!
4. לסיכום - כל הילדים ייכנסו לערוגה ונצטלם

יחידה 3: יצירה מהטבע

נושא: צבעים

1. חקר הגינה -
  - a. נתחיל בזמן הסתובבות וליקוט של פרחים, עלים וכל מה שרואים שיש לו צבע מיוחד
  - b. נפרוס את כל הדברים השונים שליקטנו ונמייין אותם לפי צבעים
  - c. הגדרת הצמחים - נכיר את הצמחים שליקטנו, נכיר את שמותיהם, את הריח שלהם, הצבע ואיך לזהות אותם
2. הכנת צבעים מהטבע -

נכיר שלוש שיטות:

  - a. צבעים מתבלינים: נכין בצלוחיות קטנות פיגמנטים מתבלינים - כורכום, פפריקה, כמון, סומק ונערבב בכל אחד מהם כף של שמן
  - b. צבעים מפרחים ועלים שאספנו - נכניס אותם לתוך כוס עם מעט מים. נכתוש את הצמחים בעזרת מקל או אבן.
  - c. צבע מאדמה: נאסוף אדמה חרסיתית בצבעים שונים ונערבב עם מעט מים
3. יצירה מהתבוננות -
  - a. כל ילד יקבל דף ממוחזר, שבו הוא יצייר בעיפרון משהו שהוא רואה מהטבע (עץ, פרח, עלה...)
  - b. עם פליטת הצבעים שהכנו נצבע את הציורים שלנו באמצעות מכחולים או מקלות ועלים שבסביבה
4. סיכום - תערוכה! נסתכל על היצירות של כולם ונפרגן אחד לשנייה

מפגש 2: צורות והכנת מוביילים

1. חקר הגינה -

- a. נתחיל בזמן הסתובבות וליקוט - כל אחד אוסף 10 דברים עם צורות וגדלים שונים ומעניינים
- b. נפרוס את כל הדברים השונים שליקטנו ונמיין אותם לפי צורות שונות
- c. איזה צורות אנחנו מכירים מהטבע? ספירלות, משושים, הסתעפות ענפים... איפה עוד אפשר לראות את הצורות האלו בעולם שלנו?

2. הכנת מוביילים -

- a. באמצעות ענפים וחוטים נקשור את הדברים השונים שאספנו ונכין מוביילים
- b. כל אחד יכין 2 מוביילים - אחד לחווה ואחד לקחת הביתה

3. סיכום - נתלה ביחד את המוביילים על העצים בחווה ונביע משאלות